

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 254.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296364999840/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

- andre, dvs. første karakter med udmærkelse. – *Examen philosophicum*: (lat.) den første prøve ved universitetet. – *Almasagnet*: Oplysningerne stemmer med fremstillingen i J.M. Thiele: *Danske Folkesagn* I, 1818 s. 133f.
- 114 *Skovensombruds*: mødebegreb i romantikken, fra L. Tiecks *Der blonde Eckbert*, 1796, oversat af Ochleneschläger i *Eventyr af forskellige Digtere*, 1816. – *Folkeballader*: folkeviser. – *Ellesiger*: De fortryllende elverpiger, der vil lokke især unge mænd i forderv, optræder i flere folkeviser, f.eks. Elvetøj, Elveskud (*Danmarks gamle Folkeviser*, v. Sv. Grundtvig, Axel Olrik m.fl. nr. 46, 47) – *forlovet i 8 Aar*: Langvange forlovelser var almindelige i borgerskabet, jf. J.L. Heibergs kritik af forholdet i vaudevillen *De Udskeielige*, 1827.
- 115 *Bras*: bratsch. – *Nebukadneser*: konge af Babylon, ca. 600 f.Kr. Hlg. Daniels Bog 4 skulle han have levet en tid udstødt af menneskenes samfund som et vildt dyr. – *Kipper*: knejper, bordeller.
- 116 *sædelig*: moralsk. – *naturligste*: udtryk for den opfattelse, at der ikke findes noget højere princip end naturen; den kristne tro på åbenbaringen i gudmennesket Jesus Kristus må således forkastes og Jesus opfattes som historiens største menneske. – *assimilere sig*: smelte sammen med. – *steiske*: rolige (egl. i overensstemmelse med den antikke filosofi stoicismen).
- 119 *Vampyrer*: gengangere, der suger blodet af mennesker og dyr. – *efterbænge*: hengive sig til.
- 120 *mærkelig*: mærkbart. – *Kobler*: person, der formidler kontakt til prostituerede.
- 121 *Atlas*: iflg. den græske mytologi den kæmpe, der bærer himlen, ofte i form af et bjerg; byrden tvunger ham i knæ. – *Pleiadernes*: Atlas' døtre, der af sorg over deres faders byrdefulde skæbne blev forvandlet til stjerner.
- 122 *Skuffelse*: bedrageri, illusion. – *Phantom*: fantasibillede.
- 123 *fnste*: udholde. – *med aftrukken Laas*: afskudt. – *Rendekugle*: lille kugle.
- 124 *Ziffer*: hemmelige tegn. – *Hobo*: obo, træblæseinstrument.

Glasskabet

- 125 *afser*: undvære.
- 126 *idellig*: bestandig. – *Bejent*: tjener.

Selv-Citationen

- 128 *Selv-Citationen*: åndemaningen J.M. Thiele meddelte, at han i 1816 fremmanede sig selv under mystiske omstændigheder, der har mange lighedspunkter med Ingemanns fortælling (*Af mit Livs Aarbejg*, 1795-1826, 1873 s. 109-113). – *de Hohmanske Fantasier*: den tyske romantiker E.T.A. Hoffmann (1776-1822) udgav i 1814-15 *Fantasiestücke*

in *Callot's Manier*; dobbeltgængere, møder med ånder og lignende fænomener forekommer hyppigt i disse forestillinger. – (*Selv)magnetisme*: fremgangsmåde, hvorved en persons dyriske magnetisme, dvs. modtagelighed for og forbindelse med himmellegemerne og omgivende væsener, overføres til en ånder, der hypnotiseres; selvmagnetisme må da nærmest bestå i at bringe sig i en tilstand, hvor man er åben over for normalt skjulte kræfter i selvet. – *den animalske Magnetisme(s)*, betegnelse opfundet af lægen F.A. Mesmer (1734–1815) for den gensidige indvirkning mellem himmellegemer, Jorden, dyr og mennesker, som munder om magnetismen.

- 129 *Walchendorphs Collegium*: studenterkollegium i St. Peders Stræde i København, grundlagt 1588; Ingemann var alderne her 1811–16.
- 130 *Materie*: emne – *philistrøst*: småborgerligt, åndløst. – *Vægteren* . . . : Det offentlige vægterkorps i København fungerede indtil 1862; en af dets opgaver var at udråde hvert tueslag ved at syngte vægterversene. – *Vægtersangen*: Første halvdel af vægterverset til kl. 12 lyder: «Det var om Midnats Tide/ Vor Freiser har blev født,/ Til Trøst al Verden vide,/ Som ellers var forødt.» Vægterversene kendes siden 1686. – *Nørreport*: Byens port låstes ved midnat; først 1821 åbnedes Nørreport for nattrafik mod gebyr. Nørreport blev revet ned i 1856 i forbindelse med skøjfning af voldene. – *Assistentskirkegården*: den kirkegård, der 1760 anlagdes på Nørrebro uden for volden.
- 132 *Reminiscent*: erindring.

Niels Dragon

- 133 *Frideriks Hospital*: hospitalet mellem Bredgade og Amaliegade i København, grundlagt 1752. – *chirurgiske Candidater*: Indtil 1838 var den kirurgiske og den medicinske uddannelse i Danmark adskilte. – *Kjønnen*: kvinderne.
- 134 *fattes dig*: fejlet du.
- 135 *Ran*: Her er egl. tale om ligrov, ulovlig fjernelse af liget. – *Anatomien*: ituskæringen af et lig for at undersøge de indre dele.

De fortryllede Fingre

- 136 *Völmenslot*: sandsynligvis Gurte Slot, der i folkemunde havde navn efter sin formodede bygherre Valdemar Atterdag, hvis romantiske tilknytning til stedet flere gange er behandlet i den danske litteratur. – *Skjefing*: iflg. folkeovertroen et barn, der af overnaturlige væsener blev lagt i vuggen i stedet for et dødt barn. – *Sjøner*: lysere – *Ugleungen* . . . : Det eventyr, der hentydes til, er ikke identificeret.
- 137 *Johannisurter*: eller St. Hansurter, der helst skulle plukkes ved sankthans,